

ប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ

សម័យប្រឡង : ០៦ វិច្ឆិកា ២០២៣

វិញ្ញាសា : គណិតវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រ)

រយៈពេល : ១៥០ នាទី

ពិន្ទុ : ១២៥

មណ្ឌលប្រឡង : .....

លេខបន្ទប់ : .....លេខតុ:.....

ឋានៈលេខាបេក្ខជន : .....

ឈ្មោះបេក្ខជន : .....

ប្រធាន :

I. (១០ ពិន្ទុ) គណនាលីមីត $a. \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[x \ln \left(1 + \frac{1}{x} \right) \right]$ ដោយដឹងថា $\lim_{X \rightarrow 0} \frac{\ln(1+X)}{X} = 1$

$b. \lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{2}} \frac{1 - \sin^2 x}{2 + 2 \sin x}$; $c. \lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^3 - 27}{27(\sqrt{x+6} - 3)}$

II. (១៥ ពិន្ទុ) គណនាអាំងតេក្រាល ៖ $a. I = \int_0^3 (x-1)(x+3) dx$; $b. J = \int_0^{\frac{\pi}{2}} 5 \sin^4 x \cos x dx$; $c. K = \int_{\frac{1}{2}}^1 \left(\frac{3}{2x+1} \right) dx$

III. (១៥ ពិន្ទុ) ដោះស្រាយក្នុងសំណុំចំនួនកុំផ្លិចសមីការ : $z^2 + 4z + 16 = 0$ ។ សរសេរចម្លើយទាំងពីរតាងដោយ z_1 និង z_2 ជាទម្រង់ត្រីកោណមាត្រ។

IV. (១០ ពិន្ទុ) អ្នកលក់បន្ទាត់ម្នាក់គាត់មានបន្ទាត់ជំរំសំប៉ែតចំនួន 25 ដែលក្នុងនោះមានបន្ទាត់ 3 ដែលឆែបចុង ។ គេចាប់យកបន្ទាត់

មួយក្នុងចំណោម 25 ដោយចៃដន្យ ។

1. រកប្រូបាបនៃព្រឹត្តិការណ៍ A : "បន្ទាត់ដែលចាប់បានមិនឆែបចុង"
2. អ្នកទិញគាត់ចាប់យកដោយមិនជ្រៀងផ្ទាត់ ហើយគាត់ចង់បានដាច់ខាតបន្ទាត់ល្អចំនួន 7 តើគាត់ត្រូវទិញបន្ទាត់យ៉ាងតិចប៉ុន្មាន?
3. គេចាប់យកបន្ទាត់ 2 ម្តងដោយចៃដន្យក្នុងចំណោមបន្ទាត់ទាំង 25 ។ រកប្រូបាបនៃព្រឹត្តិការណ៍ B : "បន្ទាត់ទាំងពីរចាប់បានមិនឆែបចុង"

V. (២៥ ពិន្ទុ) 1. ក្នុងលំហប្រដាប់ដោយតម្រុយអរតូណរម៉ាល់ $(o; \vec{i}, \vec{j}, \vec{k})$ គេមានចំណុច $A(5; -5; 2)$, $B(-1; 1; 0)$, $C(0; 1; 2)$

និង $D(6; 6; -1)$ ។

- a. បង្ហាញថាចំណុច A, B, C មិនស្ថិតនៅលើបន្ទាត់តែមួយ។
- b. បង្ហាញថាត្រីកោណ BCD ជាត្រីកោណកែង និងរកផ្ទៃក្រឡារបស់ត្រីកោណនេះ ។

2. គេឱ្យសមីការ $12(xy + 3) - (3x + 2y)^2 = 0$

- a. បង្ហាញថាសមីការនេះជាសមីការអេលីប
- b. ចូររកប្រវែងអ័ក្សតូច អ័ក្សធំ និងកូអរដោនេនៃកំពូលទាំងពីរ។ សង់អេលីបនេះ។

VI. (១០ ពិន្ទុ) a. ដោះស្រាយសមីការឌីផេរ៉ង់ស្យែល $(E) : 3y'' = 9y - 6y'$ ។

b. រកចម្លើយពិសេសមួយរបស់សមីការឌីផេរ៉ង់ស្យែល (E) ដែល $y(0) = 1$ និង $y'(1) = e$ ។ ($\ln e = 1$)

VII. (៤០ ពិន្ទុ) គេមានអនុគមន៍ f កំណត់លើ $\mathbb{R}$ ដោយ $f(x) = 4 - x - 2e^{-x}$ ។ គេតាង (C) ក្រាបរបស់ f ។

A. 1. ជ្រៀងផ្ទាត់ថាគ្រប់ចំនួនពិត $x; f(x) = \frac{4e^x - xe^x - 2}{e^x}$ ។ គណនា $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$; $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$ ដឹងថា $\lim_{x \rightarrow -\infty} xe^x = 0$ ។

2. បង្ហាញថាបន្ទាត់ (D) ដែលមានសមីការ $y = -x + 4$ ជាអាស៊ីមតូតទ្រេតនៃក្រាប (C) ។

3. សិក្សាទីតាំងនៃ (C) ធៀបនឹង (D) ។

B. 1. គណនា $f'(x)$ ដែល $f'(x)$ ជាដេរីវេនៃ $f(x)$ ។ សិក្សាអថេរភាពនៃ f និងគណនាតម្លៃអតិបរមារបស់ f ។

2. A ជាចំណុចនៃ (C) ដែលមានអាប់ស៊ីស 0 ។ រកសមីការបន្ទាត់ប៉ះ (T) ទៅនឹងក្រាប (C) ត្រង់ចំណុច A ។

3. បង្ហាញថាសមីការ $f(x) = 0$ មានចម្លើយតែមួយគត់ β នៅក្នុងចន្លោះ $[-1; 0]$ ។

4. សង់បន្ទាត់ប៉ះ (T) អាស៊ីមតូត (D) និងក្រាប (C) ។

ដំណោះស្រាយ

I. គណនាលីមីត

a. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left[x \ln \left(1 + \frac{1}{x} \right) \right]$ រាងមិនកំណត់ $0 \times \infty$

តាង $X = \frac{1}{x}$ នាំឱ្យ $x = \frac{1}{X}$; ពេល $x \rightarrow +\infty$ នោះ $X \rightarrow 0$

គេបាន $\lim_{X \rightarrow 0} \left[\frac{1}{X} \ln(1+X) \right] = \lim_{X \rightarrow 0} \frac{\ln(1+X)}{X} = 1$

ដូចនេះ: $\boxed{a. \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[x \ln \left(1 + \frac{1}{x} \right) \right] = 1}$

b. $\lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{2}} \frac{1 - \sin^2 x}{2 + 2 \sin x}$ រាងមិនកំណត់ $\frac{0}{0}$

$= \lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{2}} \frac{(1 - \sin x)(1 + \sin x)}{2(1 + \sin x)} = \lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{2}} \frac{1 - \sin x}{2} = \frac{1 - \sin\left(-\frac{\pi}{2}\right)}{2} = \frac{1 - (-1)}{2} = \frac{2}{2} = 1$

ដូចនេះ: $\boxed{b. \lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{2}} \frac{1 - \sin^2 x}{2 + 2 \sin x} = 1}$

c. $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^3 - 27}{27(\sqrt{x+6} - 3)}$ រាងមិនកំណត់ $\frac{0}{0}$

$= \lim_{x \rightarrow 3} \left[\frac{x^3 - 3^3}{(\sqrt{x+6} - 3)(\sqrt{x+6} + 3)} \times \frac{\sqrt{x+6} + 3}{27} \right] = \lim_{x \rightarrow 3} \left[\frac{x - 3}{\sqrt{(x+6)^2 - 3^2}} \times \frac{(\sqrt{x+6} + 3)(x^2 + 3x + 9)}{27} \right]$

$= \lim_{x \rightarrow 3} \frac{(\sqrt{x+6} + 3)(x^2 + 3x + 9)}{27} = \frac{(\sqrt{3+6} + 3)(3^2 + 9 + 9)}{27} = \frac{(3+3) \times 27}{27} = 6$

ដូចនេះ: $\boxed{c. \lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^3 - 27}{27(\sqrt{x+6} - 3)} = 6}$

II. គណនាអាំងតេក្រាល

a. $I = \int_0^3 (x-1)(x+3) dx = \int_0^3 (x^2 + 2x - 3) dx = \left[\frac{x^3}{3} + x^2 - 3x \right]_0^3$

$= \left(\frac{3^3}{3} + 3^2 - 3 \times 3 \right) - (0 + 0 - 0) = 9 + 9 - 9 = 9$

ដូចនេះ: $\boxed{I = 9}$

b. $J = \int_0^{\frac{\pi}{2}} 5 \sin^4 x \cos x dx = 5 \int_0^{\frac{\pi}{2}} [(\sin x)' \sin^4 x] dx = \left[5 \times \frac{\sin^5 x}{5} \right]_0^{\frac{\pi}{2}} = \left[\sin^5 x \right]_0^{\frac{\pi}{2}}$

$= \left(\sin \frac{\pi}{2} \right)^5 - (\sin 0)^5 = 1^5 - 0 = 1$

ដូចនេះ: $\boxed{J = 1}$

c. $K = \int_{\frac{1}{2}}^1 \left(\frac{3}{2x+1} \right) dx = \frac{3}{2} \int_{\frac{1}{2}}^1 \left(\frac{2}{2x+3} \right) dx = \frac{3}{2} \int_{\frac{1}{2}}^1 \left[\frac{(2x+1)'}{2x+1} \right] dx = \left[\frac{3}{2} \ln |2x+1| \right]_{\frac{1}{2}}^1$

$= \frac{3}{2} [\ln(2+1) - \ln(1+1)] = \frac{3}{2} (\ln 3 - \ln 2) = \frac{3}{2} \ln \frac{3}{2}$

ដូចនេះ: $\boxed{K = \frac{3}{2} \ln \frac{3}{2}}$

III. ដោះស្រាយសមីការ $z^2 + 4z + 16 = 0$ ក្នុងសំណុំចំនួនកុំផ្លិច

យើងមាន $z^2 + 4z + 16 = 0$
 $z^2 + 2 \times 2 \times z + 2^2 = -12$
 $(z + 2)^2 = (\sqrt{12}i)^2$

នាំឱ្យ $\begin{cases} z + 2 = \sqrt{12}i \\ z + 2 = -\sqrt{12}i \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} z = -2 + 2\sqrt{3}i \\ z = -2 - 2\sqrt{3}i \end{cases}$

យក $z_1 = -2 - 2\sqrt{3}i$ និង $z_2 = -2 + 2\sqrt{3}i$

ដូចនេះ: $z_1 = -2 - 2\sqrt{3}i$ និង $z_2 = -2 + 2\sqrt{3}i$

- សរសេរ z_1 និង z_2 ជាទម្រង់ត្រីកោណមាត្រ

$$z_1 = -2 - 2\sqrt{3}i = 4 \left(-\frac{1}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2}i \right) = 4 \left[\cos \left(\pi + \frac{\pi}{3} \right) + i \sin \left(\pi + \frac{\pi}{3} \right) \right] = 4 \left(\cos \frac{4\pi}{3} + i \sin \frac{4\pi}{3} \right)$$

$$z_2 = -2 + 2\sqrt{3}i = 4 \left(-\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2}i \right) = 4 \left[\cos \left(\pi - \frac{\pi}{3} \right) + i \sin \left(\pi - \frac{\pi}{3} \right) \right] = 4 \left(\cos \frac{2\pi}{3} + i \sin \frac{2\pi}{3} \right)$$

ដូចនេះ: $z_1 = 4 \left(\cos \frac{4\pi}{3} + i \sin \frac{4\pi}{3} \right)$ និង $z_2 = 4 \left(\cos \frac{2\pi}{3} + i \sin \frac{2\pi}{3} \right)$

IV. ប្រូបាប

1. រកប្រូបាបនៃព្រឹត្តិការណ៍ A "បន្ទាត់ដែលចាប់បានមិនឆែបចុង"

បន្ទាត់សរុបមាន 25 ក្នុងនោះមានបន្ទាត់ឆែបចុង 3 ហើយគេចាប់យកបន្ទាត់មួយដោយចៃដន្យ

ចំនួនករណីអាច $n(S) = C(25, 1) = 25$ ករណី

ចំនួនករណីស្រប $n(A) = C(22, 1) = 22$ ករណី

តាមរូបមន្ត $P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$ នាំឱ្យ $P(A) = \frac{22}{25}$

ដូចនេះ: $P(A) = \frac{22}{25}$

2. រកចំនួនបន្ទាត់តិចបំផុតដែលអ្នកទិញត្រូវទិញដើម្បីទទួលបានដាច់ខាតនូវបន្ទាត់ល្អចំនួន 7

ព្រឹត្តិការណ៍មួយកើតឡើងដាច់ខាតកាលណា ប្រូបាបនៃព្រឹត្តិការណ៍នោះមានតម្លៃស្មើ 1

បើអ្នកទិញ ទិញបន្ទាត់ចាប់ពី 10 ឡើងទៅនោះប្រូបាបនៃព្រឹត្តិការណ៍ទិញបានបន្ទាត់ល្អ 7 មានតម្លៃស្មើ 1

ដូចនេះ: $ដើម្បីបានដាច់ខាតនូវបន្ទាត់ល្អចំនួន 7 អ្នកទិញត្រូវទិញបន្ទាត់តិចបំផុតចំនួន 10$

3. រកប្រូបាបនៃព្រឹត្តិការណ៍ B : "បន្ទាត់ទាំងពីរចាប់បានមិនឆែបចុង"

បន្ទាត់សរុបមាន 25 ក្នុងនោះមានបន្ទាត់ឆែបចុង 3 ហើយគេចាប់យកបន្ទាត់ 2 ម្តងដោយចៃដន្យ

ចំនួនករណីអាច $n(S) = C(25, 2) = \frac{25!}{(25-2)!2!} = \frac{23! \times 24 \times 25}{23! \times 1 \times 2} = 12 \times 25 = 300$ ករណី

ចំនួនករណីស្រប $n(B) = C(22, 2) = \frac{22!}{(22-2)!2!} = \frac{20! \times 21 \times 22}{20! \times 1 \times 2} = 21 \times 11 = 231$ ករណី

តាមរូបមន្ត $P(B) = \frac{n(B)}{n(S)}$ នាំឱ្យ $P(B) = \frac{231}{300} = \frac{7 \times 3 \times 11}{4 \times 3 \times 25} = \frac{77}{100}$

ដូចនេះ: $P(B) = \frac{77}{100}$

V. 1. a. បង្ហាញថា A, B, C មិនស្ថិតនៅលើបន្ទាត់តែមួយ

យើងមាន $A(5; -5; 2)$, $B(-1; 1; 0)$, $C(0; 1; 2)$ និង $D(6; 6; -1)$

ចំណុច A, B, C មិនស្ថិតនៅលើបន្ទាត់តែមួយកាលណា $\vec{AB} \times \vec{AC} \neq \vec{0}$

ដោយ $\vec{AB} = (-1-5; 1+5; 0-2) = (-6; 6; -2)$ និង $\vec{AC} = (0-5; 1+5; 2-2) = (-5; 6; 0)$

$$\text{នាំឱ្យ } \vec{AB} \times \vec{AC} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ -6 & 6 & -2 \\ -5 & 6 & 0 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 6 & -2 \\ 6 & 0 \end{vmatrix} \vec{i} - \begin{vmatrix} -6 & -2 \\ -5 & 0 \end{vmatrix} \vec{j} + \begin{vmatrix} -6 & 6 \\ -5 & 6 \end{vmatrix} \vec{k}$$

$$\vec{AB} \times \vec{AC} = (0+12)\vec{i} - (0-10)\vec{j} + (-36+30)\vec{k}$$

$$\vec{AB} \times \vec{AC} = 12\vec{i} + 10\vec{j} - 6\vec{k} \neq \vec{0}$$

ដូចនេះ: ចំណុច A, B, C មិនស្ថិតនៅលើបន្ទាត់តែមួយ ត្រូវបានបង្ហាញ

b. បង្ហាញថា BCD ជាត្រីកោណកែង

$\vec{BC} = (0+1, 1-1, 2-0) = (1, 0, 2)$ នាំឱ្យ $|\vec{BC}| = \sqrt{1^2+0^2+2^2} = \sqrt{5}$ ឯកតាប្រវែង

$\vec{BD} = (6+1, 6-1, -1-0) = (7, 5, -1)$ នាំឱ្យ $|\vec{BD}| = \sqrt{7^2+5^2+(-1)^2} = \sqrt{75}$ ឯកតាប្រវែង

$\vec{CD} = (6-0, 6-1, -1-2) = (6, 5, -3)$ នាំឱ្យ $|\vec{CD}| = \sqrt{6^2+5^2+(-3)^2} = \sqrt{70}$ ឯកតាប្រវែង

ដោយ $|\vec{BC}|^2 + |\vec{CD}|^2 = \sqrt{5^2} + \sqrt{70^2} = 75$ (1)

$$|\vec{BD}|^2 = \sqrt{75^2} = 75$$
 (2)

តាម (1) និង (2) នាំឱ្យ $|\vec{BC}|^2 + |\vec{CD}|^2 = |\vec{BD}|^2$ នោះ តាមទ្រឹស្តីបទពីតាកែរ BCD ជាត្រីកោណកែងត្រង់ C

ដូចនេះ: ត្រីកោណ BCD ជាត្រីកោណកែងត្រូវបានបង្ហាញ

- គណនាផ្ទៃក្រឡាត្រីកោណ BCD

ដោយ BCD ជាត្រីកោណកែងត្រង់ C នោះ $S_{BCD} = \frac{|\vec{BC}| \times |\vec{CD}|}{2}$

$$S_{BCD} = \frac{\sqrt{5} \times \sqrt{70}}{2} = \frac{\sqrt{5^2 \times 14}}{2} = \frac{5\sqrt{14}}{2}$$
 ឯកតាផ្ទៃ

ដូចនេះ: ផ្ទៃក្រឡាត្រីកោណ BDC គឺ $S_{BCD} = \frac{5\sqrt{14}}{2}$ ឯកតាផ្ទៃ

+ របៀបទី២

$\vec{BC} = (0+1, 1-1, 2-0) = (1, 0, 2)$ និង $\vec{CD} = (6-0, 6-1, -1-2) = (6, 5, -3)$

ត្រីកោណ BCD ជាត្រីកោណកែងកាលណាវាមានមុំកែងមួយ

ដោយ $\vec{BC} \cdot \vec{CD} = (1)(6) + (0)(5) + (2)(-3) = 6 + 0 - 6 = 0$ នោះ $\vec{BC} \perp \vec{CD}$

នាំឱ្យ ត្រីកោណ BCD ជាត្រីកោណកែងត្រង់ C

ដូចនេះ: ត្រីកោណ BCD ជាត្រីកោណកែងត្រូវបានបង្ហាញ

- គណនាផ្ទៃក្រឡាត្រីកោណ BCD

តាមរូបមន្ត $S_{BCD} = \frac{1}{2} |\vec{BC} \times \vec{CD}|$

$$\text{ដោយ } \vec{BC} \times \vec{CD} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 0 & 2 \\ 6 & 5 & -3 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 0 & 2 \\ 5 & -3 \end{vmatrix} \vec{i} - \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 6 & -3 \end{vmatrix} \vec{j} + \begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 6 & 5 \end{vmatrix} \vec{k}$$

$$\vec{BC} \times \vec{CD} = (0 - 10)\vec{i} - (-3 - 12)\vec{j} + (5 - 0)\vec{k}$$

$$\vec{BC} \times \vec{CD} = -10\vec{i} + 15\vec{j} + 5\vec{k}$$

$$\text{នាំឱ្យ } S_{BCD} = \frac{1}{2} \sqrt{(-10)^2 + 15^2 + 5^2} = \frac{1}{2} \sqrt{5^2(2^2 + 3^2 + 1^2)} = \frac{5\sqrt{4+9+1}}{2} = \frac{5\sqrt{14}}{2} \text{ ឯកតាផ្ទៃ}$$

ដូចនេះ: ផ្ទៃក្រឡាត្រីកោណ BDC គឺ $S_{BCD} = \frac{5\sqrt{14}}{2}$ ឯកតាផ្ទៃ

2. យើងមានសមីការ $12(xy + 3) - (3x + 2y)^2 = 0$

a. បង្ហាញថាសមីការនេះជាសមីការអេលីប

យើងមាន $12(xy + 3) - (3x + 2y)^2 = 0$

$$12xy + 36 - (9x^2 + 12xy + 4y^2) = 0$$

$$12xy + 36 - 9x^2 - 12xy - 4y^2 = 0$$

$$9x^2 + 4y^2 = 36$$

$$\frac{9x^2}{36} + \frac{4y^2}{36} = 1$$

$$\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$$

$$\frac{x^2}{2^2} + \frac{y^2}{3^2} = 1 \text{ មានរាង } \frac{x^2}{b^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1 \text{ ជាសមីការអេលីបដែលមានផ្ចិតក្នុងគល់តម្រុយ និងអ័ក្សធំឈរ}$$

ដូចនេះ: សមីការ $12(xy + 3) - (3x + 2y)^2 = 0$ ជាសមីការអេលីបត្រូវបានបង្ហាញ

b. រកប្រវែងអ័ក្សតូច ប្រវែងអ័ក្សធំ និងកំពូលទាំងពីរនៃអេលីប

យើងមានអេលីប $\frac{x^2}{2^2} + \frac{y^2}{3^2} = 1$ មានរាង $\frac{x^2}{b^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1$ នាំឱ្យ $a = 3; b = 2$

អេលីបនេះ មានផ្ចិតក្នុងគល់តម្រុយ និងមានអ័ក្សធំឈរ

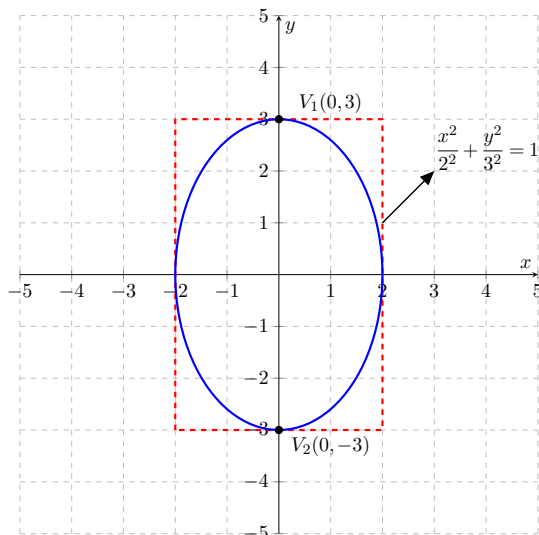
គេបាន ប្រវែងអ័ក្សធំ គឺ $2a = 2 \times 3 = 6$ ឯកតាប្រវែង

ប្រវែងអ័ក្សតូច គឺ $2b = 2 \times 2 = 4$ ឯកតាប្រវែង

$$\text{កំពូលទាំងពីរ គឺ } \begin{cases} V_1(0, a) \\ V_2(0, -a) \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} V_1(0, 3) \\ V_2(0, -3) \end{cases}$$

ដូចនេះ: អេលីបនេះមាន $2a = 6$ ឯកតាប្រវែង, $2b = 4$ ឯកតាប្រវែង និងកំពូល $V_1(0, 3), V_2(0, -3)$

- សង់អេលីប

VI. a. ដោះស្រាយសមីការឌីផេរ៉ង់ស្យែល (E)

យើងមាន (E) : $3y'' = 9y - 6y'$ អាចសរសេរបាន $y'' + 2y' - 3y = 0$

សមីការសម្គាល់ $\lambda^2 + 2\lambda - 3 = 0$ មានរាង $a + b + c = 0$ នាំឱ្យ $\begin{cases} \lambda_1 = 1 \\ \lambda_2 = -3 \end{cases}$

ចម្លើយទូទៅរបស់ (E) មានរាង $y = Ae^{\lambda_1 x} + Be^{\lambda_2 x}$, $A, B \in \mathbb{R}$ នាំឱ្យ $y = Ae^x + Be^{-3x}$, $A, B \in \mathbb{R}$

ដូចនេះ: សមីការ (E) មានចម្លើយទូទៅ $y = Ae^x + Be^{-3x}$, $A, B \in \mathbb{R}$

b. រកចម្លើយពិសេសមួយនៃសមីការ (E) ដែល $y(0) = 1, y'(1) = e$

(E) មានចម្លើយទូទៅ $y = Ae^x + Be^{-3x}$ នាំឱ្យ $y' = Ae^x - 3Be^{-3x}$

$$\text{ដោយ } \begin{cases} y(0) = 1 \\ y'(1) = e \end{cases} \text{ នាំឱ្យ } \begin{cases} Ae^0 + Be^0 = 1 \\ Ae^1 - 3Be^{-3} = e \end{cases} \text{ នាំឱ្យ } \begin{cases} A + B = 1 & (1) \\ A - 3e^{-4}B = 1 & (2) \end{cases}$$

យក (1) - (2) គេបាន $(1 + 3e^{-4})B = 0$ នាំឱ្យ $B = 0$

តាម (1) : $A + 0 = 1$ នាំឱ្យ $A = 1$

នាំឱ្យ ចម្លើយពិសេសមួយនៃ (E) គឺ $y = e^x$

ដូចនេះ: ចម្លើយពិសេសមួយនៃ (E) ដែល $y(0) = 1, y'(1) = e$ គឺ $y = e^x$

VII. យើងមានអនុគមន៍ f កំណត់លើ $\mathbb{R}$ ដែល $f(x) = 4 - x - 2e^{-x}$ មានក្រាប (C)

A. 1. ផ្ទៀងផ្ទាត់ថា $\forall x; f(x) = \frac{4e^x - xe^x - 2}{e^x}$

យើងមាន $f(x) = 4 - x - 2e^{-x}$ កំណត់គ្រប់ $x \in \mathbb{R}$

$$f(x) = 4 - x - \frac{2}{e^x}$$

$$f(x) = \frac{4e^x}{e^x} - \frac{xe^x}{e^x} - \frac{2}{e^x}$$

$$f(x) = \frac{4e^x - xe^x - 2}{e^x} \text{ ពិត}$$

ដូចនេះ: គ្រប់ $x \in \mathbb{R}; f(x) = \frac{4e^x - xe^x - 2}{e^x}$ ពិត

- គណនា $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$ និង $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(4 - x - \frac{2}{e^x} \right) = -\infty \text{ (ព្រោះ: } \lim_{x \rightarrow +\infty} (4 - x) = -\infty \text{ និង } \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(-\frac{2}{e^x} \right) = 0)$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{4e^x - xe^x - 2}{e^x} \right) = \lim_{x \rightarrow -\infty} [e^{-x} (4e^x - xe^x - 2)] = -\infty$$

(ព្រោះ: $\lim_{x \rightarrow -\infty} (4e^x - xe^x - 2) = -2$ និង $\lim_{x \rightarrow -\infty} e^{-x} = +\infty$)

ដូចនេះ: $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -\infty; \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = -\infty$

2. បង្ហាញថា (D) : $y = -x + 4$ ជាសមីការអាស៊ីមតូតនៃក្រាប (C)

បន្ទាត់ (D) : $y = -x + 4$ ជាសមីការអាស៊ីមតូតទ្រេតនៃក្រាប (C) លុះត្រាតែ $\lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) - (-x + 4)] = 0$

$$\text{ដោយ } \lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) - (-x + 4)] = \lim_{x \rightarrow +\infty} (-2e^{-x}) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(-\frac{2}{e^x} \right) = 0 \text{ ពិត}$$

ដូចនេះ: បន្ទាត់ (D) : $y = -x + 4$ ជាសមីការអាស៊ីមតូតទ្រេតនៃក្រាប (C) ត្រូវបានបង្ហាញ

3. សិក្សាទីតាំងនៃ (C) ធៀបនឹង (D)

យក $y_C - y_D = f(x) - (-x + 4) = -\frac{2}{e^x} < 0$ គ្រប់តម្លៃ x នោះក្រាប (C) នៅខាងក្រោមបន្ទាត់ (D) ជានិច្ច ចំពោះគ្រប់ $x \in \mathbb{R}$

ដូចនេះ ក្រាប (C) នៅខាងក្រោមបន្ទាត់ (D) ជានិច្ច ចំពោះគ្រប់ $x \in \mathbb{R}$

B. 1. គណនា $f'(x)$ ដែល $f(x)$ ជាដេរីវេនៃ $f(x)$

$$f'(x) = (4 - x - 2e^{-x})'$$

$$f'(x) = 0 - 1 - 2(-x)'e^{-x}$$

$$f'(x) = 2e^{-x} - 1 = \frac{2}{e^x} - \frac{e^x}{e^x} = \frac{2 - e^x}{e^x}$$

ដូចនេះ ដេរីវេនៃ $f(x)$ គឺ $f'(x) = \frac{2 - e^x}{e^x}$

- សិក្សាអថេរភាពនៃ f

យើងមាន $f'(x) = \frac{2 - e^x}{e^x}$

ដោយ $e^x > 0$ ចំពោះគ្រប់តម្លៃ x នោះ $f'(x)$ ត្រូវយកសញ្ញាតាម $2 - e^x$

បើ $f'(x) = 0 \iff 2 - e^x = 0 \iff e^x = 2 \implies x = \ln 2$

បើ $f'(x) < 0 \iff 2 - e^x < 0 \iff e^x > 2 \implies x > \ln 2$

បើ $f'(x) > 0 \iff 2 - e^x > 0 \iff e^x < 2 \implies x < \ln 2$

តារាងសញ្ញារបស់ $f'(x)$

x	$-\infty$	$\ln 2$	$+\infty$	
$f'(x)$		+	0	-

តាមតារាងសញ្ញារបស់ $f'(x)$ គេទាញបានទិសដៅអថេរភាពនៃ f គឺ

+ អនុគមន៍ f កើន ចំពោះ $x \in (-\infty, \ln 2)$

+ អនុគមន៍ f ថេរ ចំពោះ $x = \ln 2$

+ អនុគមន៍ f ចុះ ចំពោះ $x \in (\ln 2, +\infty)$

- គណនាតម្លៃអតិបរមាធៀបនៃ f

អនុគមន៍ f មានអតិបរមាធៀបត្រង់ $x = \ln 2$ ដែល $f(\ln 2) = 4 - \ln 2 - \frac{2}{e^{\ln 2}} = 4 - 0.7 - 1 = 2.3$

ដូចនេះ តម្លៃអតិបរមាធៀបនៃ f គឺ $f(\ln 2) = 2.3$

- តារាងអថេរភាពនៃ f

x	$-\infty$	$\ln 2$	$+\infty$	
$f'(x)$		+	0	-
$f(x)$	$-\infty$	2.3	$-\infty$	

2. រកសមីការបន្ទាត់ប៉ះ (T) ដែលប៉ះ (C) ត្រង់ A ដែលមានអាប់ស៊ីស 0

តាមរូបមន្ត (T) : $y = f'(x_A)(x - x_A) + f(x_A)$

ដោយ $x_A = 0$ នាំឱ្យ $f'(x_A) = f'(0) = \frac{2 - e^0}{e^0} = \frac{2 - 1}{1} = 1$ និង $f(x_A) = f(0) = 4 - 0 - 2e^0 = 2$

នាំឱ្យ $(T) : y = (x-0) + 2 = x + 2$

ដូចនេះ សមីការបន្ទាត់ប៉ះ (T) គឺ $(T) : y = x + 2$

3. បង្ហាញថាសមីការ $f(x) = 0$ មានឫស β តែមួយគត់ក្នុងចន្លោះ $[-1, 0]$

យើងមាន $f(x) = 4 - x - 2e^{-x}$ ជាអនុគមន៍ជាប់ក្នុងចន្លោះ $[-1, 0]$

នាំឱ្យ $f(-1) = 4 + 1 - 2e^{-(-1)} = 5 - 2e = 5 - 5.44 = -0.44$

$f(0) = 4 - 0 - 2e^0 = 2$

នាំឱ្យ $f(-1) \times f(0) = -0.88 < 0$ (1)

តាមតារាងអថេរភាពនៃ f គេដឹងថា f កើនជាប់ខាតលើចន្លោះ $[-1, 0]$ (2)

តាម (1) និង (2) តាមទ្រឹស្តីបទតម្លៃកណ្តាល គេទាញបានថាសមីការ $f(x) = 0$ មានឫស β តែមួយគត់ក្នុងចន្លោះ $[-1, 0]$

ហើយខ្សែកោង (C) កាត់អ័ក្ស (ox) តែមួយកន្លែងគត់ក្នុងចន្លោះ $[-1, 0]$

ដូចនេះ សមីការ $f(x) = 0$ មានឫស β តែមួយគត់ក្នុងចន្លោះ $[-1, 0]$ ត្រូវបានបង្ហាញ

4. សង់បន្ទាត់ប៉ះ (T) អាស៊ីមតូត (D) និងក្រាប (C)

